

Postanowienie z dnia 1 czerwca 1995 r.
III PO 8/95

W sprawie o przywrócenie odpływu oczyszczonych ścieków właściwa jest droga postępowania administracyjnego.

Przewodniczący Sędzia SN: Walery Masewicz, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca), przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości: Tadeusz Szóstakowski, przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki Przemysłowej i Budownictwa Henryk Jędrzejewski,

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, przy udziale przedstawiciela Prokuratora Generalnego Waldemara Grudzieckiego, na posiedzeniu jawnym po rozpoznaniu sprawy z wniosku Władysławy K. o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego między Sądem Rejonowym w R. a Urzędem Miasta w R. o ustalenie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku o przywrócenie odpływu ścieków do rzeki
p o s t a n o w i ł:

uznać, że rozpatrzenie wniosku o przywróceniu odpływu ścieków do rzeki z działek nr 15/7; 15/8 w obrębie 133, położonych przy ul. P. w R., należy do kompetencji właściwego organu administracji państwowej.

U z a s a d n i e n i e

W sprawie z powództwa Marii D. i Henryka D. przeciwko Władysławie K. i Edwardowi K. [...] pozwani złożyli pozew wzajemny, w którym domagali się przywrócenia do stanu poprzedniego i zaniechania naruszeń odpływu oczyszczonych ścieków. Sąd Rejonowy w R. postanowieniem z dnia 26 października 1994 r. [...] pozew ten odrzucił. W ocenie Sądu sprawy dotyczące przywrócenia stanu poprzedniego i zaniechania naruszeń odpływu oczyszczonych ścieków są rozpoznawane w drodze postępowania administracyjnego i droga sądowa jest niedopuszczalna. Wskazuje na to treść art. 36 ustawy z dnia 24 października 1974 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 33, poz. 230 ze zm.), że organy administracji rządowej właściwe do wydawania pozwoleń wodnoprawnych rozstrzygają spory powstałe w związku z tymi pozwoleniami, a ponadto, zgodnie z pkt. 1 tego przepisu, spory o przywrócenie stosunków na gruntach do stanu poprzedniego. Za uznaniem niedopuszczalności drogi sądowej w tych sprawach przemawia ponadto treść art. 41 ust. 1 i 3 (w uzasadnieniu błędnie powołano art. 43) oraz art. 53 ust. 1 i 2 pkt 2 Prawa wodnego.

W odpowiedzi na wniosek Władysławy K. z dnia 18 stycznia 1995 r. o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie przywrócenia odpływu oczyszczonych ścieków Wiceprezydent Miasta R. w piśmie z dnia 6 lutego 1995 r. [...] wyjaśnił, że sprawa jest rozpoznawana przez Sąd Rejonowy w R., a skoro postępowanie przed tym Sądem toczy się bez udziału Miasta R., to nie jest dopuszczalne przeprowadzanie w tej sprawie przez organy Miasta jakichkolwiek czynności, a tym bardziej wszczynanie postępowania, należące jak widać do kompetencji Sądu@.

Pozwem z dnia 21 lutego 1995 r. wnioskodawczynie złożyła pozew przeciwko Marii i Henrykowi D. o odblokowanie kolektora odprowadzającego oczyszczone ścieki sanitarne do rzeki M. Sąd Rejonowy w R. postanowieniem z dnia 13 marca 1995 r. [...] pozew ten odrzucił uzasadniając, że stosownie do art. 36 pkt 1 Prawa wodnego organem właściwym do przywrócenia stosunków wodnych na gruntach do stanu poprzedniego jest organ, który wydał pozwolenie wodnoprawne, w tym przypadku właściwy terenowy organ administracji państwowej.

W odpowiedzi na pismo wnioskodawczynie z dnia 20 lutego 1995 r. [...] Wiceprezydent Miasta R. stwierdził, że sprawa odprowadzenia ścieków socjalno-bytowych do potoku M. powinna być załatwiona przez byłe współwłaścicielki w momencie znoszenia współwłasności [...] i zapisanie stosownej służebności w księdze wieczystej. Zdaniem Wiceprezydenta w obecnym stanie prawnym sprawa ta nie może zostać rozstrzygnięta w trybie postępowania administracyjnego, ponieważ dotyczy prawa własności.

Skierowana do Wojewody R. w dniu 3 marca 1995 r. skarga wnioskodawczynie na działalność Urzędu Miejskiego w R. została przekazana pismem Wojewody R. z dnia 16 marca 1995 r. [...] z uzasadnieniem, że sprawy poruszone w skardze nie należą do zadań zleconych gminie, stąd wojewoda zgodnie z art. 229 k.p.a. nie jest właściwy do jej rozpoznania.

Wniosek Władysławy K. z dnia 28 marca 1995 r. o rozpoznanie sporu o właściwość pomiędzy Sądem Rejonowym w R. a Urzędem Miasta R. w sprawie przywrócenia do stanu poprzedniego i zaniechania naruszeń odpływu oczyszczonych ścieków sanitarnych do rzeki M., złożony przez wnioskodawczynię u Wojewody R., został przesłany pismem Wojewody z dnia 25 kwietnia 1995 r. [...] do rozpoznania przez Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zważyło, co następuje:

Stosownie do art. 36 ustawy z dnia 24 października 1974 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 33, poz. 230 ze zm.) organy administracji rządowej właściwe do wydawania pozwoleń wodnoprawnych rozstrzygają spory powstałe w związku z tymi pozwoleńiami, a ponadto spory określone w ust. 1 do 5 tego przepisu. Z akt rozpatrywanej sprawy wynika, że przedmiotem sporu między właścicielami sąsiadujących nieruchomości jest sprawa przywrócenia ciągów drenażowych do stanu poprzedniego. Rozbieżności między organami administracji a sądami sprowadzają się do rozstrzygnięcia kwestii, czy rozpatrywana sprawa powinna być rozstrzygnięta na podstawie art. 36 Prawa wodnego, jak twierdzi Sąd, czy też na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, jak wskazują na to organy administracji publicznej. W świetle rozwiązań przyjętych w powołanym wyżej przepisie Prawa wodnego należy przyjąć, że przepis ten ustanawia generalną właściwość organów administracji publicznej w sprawach w tym przepisie określonych. Droga sądowa rozstrzygnięcia takich spraw jest natomiast dopuszczalna tylko wyjątkowo, na przykład wówczas, gdy w sprawach o odszkodowanie szkoda została wywołana niewłaściwym, bezprawnym zachowaniem się, polegającym na realizacji uprawnienia niezgodnie z jego treścią lub w postępowaniu wykraczającym poza granice uzyskanego pozwolenia wodnoprawnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 1979 r., II CR 253/79, OSNCP 1980 z. 5 poz. 92). Należy ponadto podkreślić, że tak zakreślone

przesłanki dopuszczalności drogi sądowej odnoszą się jedynie do sporów o naprawienie szkody powstałej w związku z wydanymi przez organy administracji publicznej pozwoleniami wodnoprawnymi. W rozpatrywanej sprawie spór dotyczy natomiast wyłącznie przywrócenia do stanu poprzedniego i zaniechania naruszeń odpływu oczyszczonych ścieków do rzeki. Wnioskodawczyni w piśmie z dnia 28 sierpnia 1995 r. twierdzi, że po dokonaniu przez sąsiadów w dniu 5 grudnia 1984 r. naruszenia odpływu ścieków z jej nieruchomości poprzez zablokowanie kolektora odpływu i studzienki odstożnikowej została wydana bliżej nieokreślona decyzja administracyjna legalizująca, w ocenie wnioskodawczyni, stan naruszenia. Należy w związku z tym wskazać, że gdyby twierdzenia wnioskodawczyni okazały się prawdziwe i decyzja taka istotnie została wydana, wówczas organy administracji publicznej rozpatrujące tę sprawę powinny ustalić treść i podstawę prawną powyższej decyzji, w szczególności, czy decyzja ta jest pozwoleniem wodnoprawnym na odprowadzenie ścieków do rzeki, czy decyzją wydaną w związku z takim pozwoleniem, czy też decyzją wydaną na podstawie art. 36 pkt 1 Prawa wodnego. Poczynienie tych ustaleń jest konieczne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy w trybie postępowania administracyjnego, natomiast nie mogą mieć znaczenie w kwestii dopuszczalnego trybu rozstrzygnięcia sporu, bowiem w świetle art. 36 Prawa wodnego spory w zakresie przywrócenia odpływu oczyszczonych ścieków do stanu poprzedniego należą do drogi postępowania administracyjnego.

Biorąc powyższe pod rozwagę Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym orzekło jak w sentencji postanowienia.

=====